

27-29 Haziran 2012, Pekin

TÜRKİYE - ÇİN FORUMU
Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri:
Fırsatlar ve Riskler

TURKEY - CHINA FORUM
New Era in Turkish - Chinese Relations:
Opportunities and Risks

27-29 June 2012, Beijing

(STRATEJİK VİZYON BELGESİ)

TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

“Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler”

(27-29 Haziran 2012, TASAM & Çin Dışişleri Bakanlığı CIIS | Pekin)

Türkiye 75 milyonluk nüfusu, büyüyen ve gelişen ekonomisi, Afro-Avrasya ana kıtası ortasında sahip olduğu jeostratejik konumu, Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile sahip olduğu tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda gittikçe artmakta olan aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden biri olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile uluslararası alanda gittikçe önem kazanan bir aktör haline gelmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti ise yüzölçümü, 1,3 milyar’a yaklaşan nüfusu, sanayileşme ve teknolojide elde ettiği ilerleme, büyüyen ve gelişen ekonomisi, doğal kaynakları, Birleşmiş Milletlerdeki veto gücü, Şanghay İşbirliği Örgütü içindeki yeri ve dış politikada geliştirdiği stratejilerle hızla büyüyen ve dünyanın ortaklık kurmak için yoğun çaba sarfettiği bir güç haline dönüşmüştür.

Türk - Çin İlişkileri İpek Yolu vasıtasıyla çok köklü bir tarihi arka plana sahip olup, M.Ö. 2000'lere dayanmaktadır. İkili temaslar, İpek Yolu vasıtasıyla 1400'lere kadar yoğun şekilde canlılığını korumuştur. Bununla birlikte, iki ülke arasında diplomatik ilişkiler Soğuk Savaş dönemi zorunlulukları nedeniyle ancak 1971 yılında tekrar tesis edilebilmiştir. Çin'in 1979 yılında dışı açılma politikasını başlatmasının ardından, Türkiye ile Çin arasında üst düzey ziyaretler de gerçekleşmeye başlamış, ancak 1985'ten sonra istikrarlı süreç takip edilememiştir. Türkiye-ÇHÇ ilişkileri, siyasi ve ekonomik olarak 2003'te ivme kazanmış, 2009'dan itibaren de her alanda optimum seviyeye ulaşmıştır. 2010 yılında iki ülke Başbakanları'nın onay verdiği stratejik işbirliği belgesi ile ilişkiler ayrı bir boyuta yükselmiştir.

Türkiye ve Çin Orta Asya ve Ortadoğu da **jeopolitik ve güvenlik alanlarında** ortak çıkarlara sahiptirler. **Enerji güvenliği ve gittikçe artan terörist faaliyetler** göz önüne alındığında, bu bölgelerde barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarları için gereklidir.

Türkiye ve Çin'in son dönemde yakaladıkları büyüme hızları her iki ülkeyi **ekonomik anlamda da birbirlerini daha fazla dikkate almaya zorlamaktadır**. Çin için Türkiye Balkanlar ve Avrupa'ya bir çıkış kapısı, Ortadoğu ve Orta Asya'da iyi bir ekonomik ortaktır. Türkiye ise Çin'i siyasi, ekonomik ve güvenlik ile ilgili alanlarda karşılıklı ilişkilerin güçlendirilmesi gereken bir partner olarak görmektedir.

Türkiye Asya ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da Çin'in işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. Bu bağlamda Türkiye ŞİÖ'ye büyük bir önem vermektedir. Nitekim, ÇHC, RF ve diğer üye ülkelerin desteğiyle, Türkiye Pekin'de düzenlenen son zirvede örgüte diyalog ortağı olarak kabul edilmiştir. Bu sayede, Türkiye, uluslararası ticaretten güvenlik işbirliğine kadar pek çok alanda ilişkilerini daha iyi bir noktaya taşıyabileceğini düşünmekte ve ASEAN gibi uluslararası örgütlerle ilişkilerini yoğunlaştırmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti, 2003 yılı Ocak – Haziran dönemi itibarı ile Japonya ve G. Kore'yi geçerek Asya - Pasifik Ülkeleri arasında Türkiye'nin **en büyük ticari partneri** haline gelmiştir. Ticaret hacminin artmasına paralel olarak, iki ülke arasındaki ilişkiler ivme kazanmıştır.

Türkiye - Çin ilişkilerindeki **en önemli sorun dış ticaretteki makasın Çin lehine gittikçe açılmasıdır**. Bu durum ekonomik ve ticari ilişkilerin Hükümetler düzeyinde mercek altına alınması sonucunu doğurmuştur. Dış ticaretimizdeki makasın giderek Çin lehine açılması Çin tarafından kaynaklandığı gibi Türk tarafından da kaynaklanan bazı nedenler mevcuttur. Çin'in dış ticarete kendine özgü avantajları yanında, Türk işadamlarının bu ülkeye yatırım yapma konusunda çekingen davranmaları da sorunu derinleştirmiştir. Ancak son üç yıllık dönemde gerçekleşen üst düzeyli ziyaretlerde ÇHC'li devlet adamları Çinli şirketleri Türkiye'de yatırıma teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Bu ifadenin kuvveden fiile dönmesi beklenmektedir. ÇHC ayrıca Türkiye'deki enerji ve altyapı projelerine avantajlı finansman imkanları sunmaya başlamıştır.

Türkiye Kıbrıs başta olmak üzere diğer uluslararası sorunlarda BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi olan Çin'in desteğini almaya çalışmıştır. Geçmişe göre ÇHC, Kıbrıs da dahil ülkemizin hassasiyet duyduğu konularda daha duyarlı bir tavır almaktadır. İzleyen dönemde Türkiye'nin uluslararası platformlarda artan etkisine paralel olarak BM, G-20, CICA, ASEAN ve ŞİÖ gibi örgütler bünyesinde iki ülke arasında siyasi, ekonomik, kültürel ve güvenlikle ilgili alanlarda işbirliği imkanı zemini daha da güçlendirilebilecektir.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirmektedir. Bu noktada **olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Çin ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bunun için de askeri ve kültürel boyut ayrı bir önemi haizdir.**

Bu noktada, her yıl dönüşümlü düzenlenmesi planlanan **Türkiye - Çin Forumu'nun** amacı, sorun alanlarını ihmal etmeden yeni dönemde Türkiye - Çin ilişkilerindeki fırsatlar ve tamamlayıcılık ilişkisini stratejik bir bakış açısı ile Türk ve Çin kamuoyu nezdinde ortaya koymak ve kurumsal, entelektüel bir zemin inşa etmektir.

27-29 Haziran 2012, Pekin

TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri:
Fırsatlar ve Riskler

TURKEY - CHINA FORUM

New Era in Turkish - Chinese Relations:
Opportunities and Risks

27-29 June 2012, Beijing

Forum'un ana teması ve alt başlıkları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema

Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler

Alt Temalar

Türkiye - Çin Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

ASEAN Bölgesi ve Türkiye - Çin

Enerji güvenliği, Enerji Arz Politikaları ve Fırsatlar

Teknoloji Paylaşımı

Türkiye - Çin Güvenlik İşbirliği

Ortadoğu - Afrika Ülkeleri ve Türkiye - Çin

Orta Asya Ülkeleri ve Türkiye - Çin

Akademik ve Kültürel İşbirliği